

ЦѢНАТА
на
в. „НЕДѢЛЯ“
е:

Въ България за година 4 лева
За шесть мѣсеци 2.50
„ три „ 1.50
Въ странство:
За година 5 лева
„ шесть мѣсеци . . . 3 „
„ три „ 2 „

Неплатени писма не се прие-
матъ.

Абонамента въ предплатата.

Единъ брой 20 стотинки.

НЕДѢЛЯ

ВСИЧКО

Що се отнася до вѣстника
писма, ръкописи, и пр. да се
испраща до Редакцията въ Плѣ-
внѣ а пари до администратора
Д. М. Шапкарровъ.

Неупотребени ръкописи връ-
щатъ се обратно, само ако сж
придружени съ нужните за то-
ва пош. марки.

За обявленията на сжд. при-
стави се плаща по 10 ст. на дума,
ако се публикуватъ по три па-
ти, по 5 ст., За срочни (шестмѣ-
сечни или годишни) обявления се
правятъ важни отстъпки.

Единъ брой 20 стотинки.

ДВѢ-НЕДѢЛЕНЪ ПОЛИТИКО-ИКОНОМИЧЕСКИ И КНИЖОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

Всѣки абонатъ има право да си достави загубения брой, но току
слѣдъ получаването на слѣдующия брой. Инакъ, слѣдъ туй врѣме плаща
като за „старъ“ брой, и то ако има.

Adresse
Redaction „Nedelia“
Pleven.

Редакцията е взела за правило да не изпълнява никакви поръчки,
които не сж придружени съ стойността.
За обявленията се плаща слѣдъ първото публикуване.

Нашитѣ Мирови Сждилища.

На послѣдъкъ въ нѣкои наши вѣстници
се зачекна въпросътъ, относително подобрѣние
вътрѣшния редъ на нашитѣ мирови сждилища.
За излишно считаме тукъ да спомѣнуваме,
именно: съ каква работа сж прѣтрупани тия
сждилища и каква отговорностъ иматъ. Това
читателя ще да е срѣщналъ въ миналия но-
меръ отъ вѣстника ни.

Ако хвърлимъ единъ бегливъ погледъ на
статистикитѣ за движението на населението,
ще забѣлѣжимъ, че послѣдното отъ година на
година сѣ повече се умножата, и ако туримъ
въ паралелъ сегашнитѣ отчетни годишни въ-
домости за дѣятелността на сждилищата у
насъ съ тия, отъ прѣди десетина години, ще
забѣлѣжимъ тоже, че и тукъ цифритѣ сж
удвоени. По-ясно казано, — за да не затруд-
няваме читателитѣ си съ сухи цифрени дан-
ни, — ще забѣлѣжимъ само това, че единъ на-
родъ, колкото повече се умножава и цивили-
зува, толкова повече се отваря работа и за
самитѣ сждилища. А такъвъ именно народъ
сме ние. Независимо и отъ това, но доказано
е и отъ мнозина учени, че темпермента на
българина е доста буенъ, и неговитѣ прави
въ висша степенъ сж се похабили и продъл-
жава да се пихаяватъ, тѣй щото, моралната
му стойностъ е доста отпаднала. Не малко
влияние иматъ и тия обстоятелства, за увѣ-
личение работата въ нашитѣ сждилища.

Водимъ отъ тия съображения, излиза, че
нашитѣ сждилища отъ година на година се
увѣличава, даже и удвоява работата, а пер-
сонала въ тѣхъ е сѣ единъ и сжщия. Кой не
знае каква деликатностъ и какво внимание се
изисква въ дѣйствиата на сждилищата? Кой
не знае какъ е поставено правосъдието въ
другитѣ цивилизовани страни? Всѣки единъ,
който борави по сждебната частъ, ще да знае
на каква висота е поставено и какъ е урѣде-
но правосъдието въ другитѣ страни.

Слѣдователно, при тѣзи очевидна при-
трупана работа въ нашитѣ сждилища, осо-
бенно мировитѣ, защо да на ги урѣдимъ, какъ-
то подобава, а сме ги оставили да се тру-
патъ въ тѣхъ съ хиляди дѣла: граждански,
углавни, настоянически и частни и да се чу-
датъ самитѣ сжди, какъ и по колко да на-
начаватъ и какъ да ги рѣшаватъ? Естесвен-
но е, че прѣтрупаната работа безъ нужно-
то число служащи, винаги бива *къпана*.

За това, ний мислимъ, че спасително ще
бѣде срѣдството, ако въ нашитѣ Мирови Сж-
дилища се прѣдвидѣтъ и по единъ помощ-

никъ секретаръ, който да води само настоя-
ническитѣ дѣла и помага на секретаря, а по-
слѣдния, ще има, нѣще съмнѣние, възможностъ
да помага и на Сждията. — Съ това, мислимъ
нѣма да се истоцава хазната, а на противъ
ще бѣде и въ интереса на населението и на
самата държава.

Независимо и отъ това, една коректна
коммисия, ако би се съставила при Министер-
ството на Правосъдието и изучи канцеляр-
ската работа на тия сждилища, такива чудес-
ни реорганизации би направила въ тѣхъ, що-
то сегашнитѣ стериотипни прѣписки, прото-
коли, опрѣдѣления, удостовѣрения, прѣписи
отъ тѣхъ и хиляди формалности, би ги от-
хвърлила на половина, съ което се добива ед-
на доста крѣгла цифра икономийка въ рас-
ходния бюджетъ.

Устройствата на каквито и да били дър-
жавни или общински учрѣждения, трѣбва,
прѣди всичко, да сж съобразни съ самата дър-
жава, нейната почва и числото на население-
то. А у насъ е направено тъкмо противното.
Но тѣй или итъкъ, това оставяме на по-све-
душтитѣ, които да разгледатъ по-обстоятел-
ственно този въпросъ, който, спорѣдъ насъ,
заслужава сериозно внимание отъ правнитѣ
крѣгове, по който колонитѣ на вѣстника сж
отворени за всѣкиго.

Моралний животъ у насъ.

Скромнитѣ думи на Христа: „Любете
другъ друга“ и „ако тѣ ударятъ отъ една-
та страна, обарни и другата“, — сж станали
синонимъ въ противоположната смисълъ.

Ний днесъ сме съврѣмenniци на най-голъ-
митѣ жестокости, които ежедневно се вършатъ
изъ между насъ; ний ежедневно сме зрители
на най-ужаснитѣ трагедии: братоубийства;
отцеубийства, самоубийства; единъ другъ да се
гонимъ, да се биемъ, да се трепимъ изъ ули-
цитѣ като скогове; да клюкарствуваме; да за-
виждаме, да напакостяваме тѣзи, които вижда-
ме че прогресиратъ; да вършимъ най-голъми
и непростителни и отъ самитѣ законни дѣяния,
това всичко и наврѣдъ у насъ се върши. Да,
ние въ кжсо врѣме много нѣщо сме се измѣ-
нили въ морално отношение. Ний сме народъ
за оплакване, именно за гдѣто тѣй несъзна-
телно сме се забатачили въ такава една тиня
и вмѣсто да се избавимъ отъ нея, то заблу-
дени, омаяни, несъзнателно потъваме, до ка-
те исчезнемъ и отъ шарѣтъ на земята. Това
на мнозина се вижда смѣшно; фантастично;
мнозина го взематъ за просто едно праздно-

словие, защото ний, задушени отъ гнѣсната
воня на тинята, въ която се валяме, това кое-
то ни се проповѣдва, което се пише и гово-
ри за нашето морално повдигане, произвѣж-
да ни единъ разсѣянтъ смѣхъ, даже и на-да-
ли повлиява и такова дѣйствие у челоуѣка.
Но, ако погледнемъ по-трѣзво, и си туримъ
ръката на сърдцето, то ний ще дойдемъ до
това печално заключение и съ горестъ на сърд-
цето си, ще кажемъ: „да, нашитѣ прави дос-
та сж похабени; ний доста ниско сме испад-
нали; лошо ни вѣщае това.“ Но кой ще бѣде
този, така трѣзво да погледне на минжлото
и бѣдѣщето? Такива характери, смѣло мо-
же се казъ че сж рѣдкостъ и тѣ подъ влия-
нието на тѣзи воня, често пѣти ставатъ не-
винни жертви. — По едно врѣме нѣкои наши
вѣстници, се прѣдлагаше, щото подъ иници-
ативата на интелегенцията да се съставятъ
морални дружества. Това бѣше такава една
искрица, щото подъ влиянието на мракътъ,
който царува у насъ, на-да-ли би произвѣла
и най малката фосфорна свѣтлинка. — У насъ
въпиюща нужда се чувствува отъ такова ед-
но морално дружество. За това, безъ да се
простираме на широко, за сега, обръщаме
вниманието на искреннитѣ наши интелеген-
тни сили и на нашата преса, да зачекнатъ
този въпросъ, и по примѣра на другитѣ ци-
вилизовани народи, да си устроимъ и ние та-
кива дружества и клубове и било чрѣзъ ве-
черинки или печатното слово, по примера и
на въздържателнитѣ дружинки у насъ да
избавимъ нашия народъ отъ този мораленъ
гибелъ, съ което потомството което идва по-
дирѣ ни, ще сѣумѣе да запази приличното
стъпало, на което трѣбва да стои челоуѣка и
се радва на едно по-щастливо бѣдаще

ИЗЪ ПРЕССАТА.

„Прогресъ“ брой 13. Ний винаги съ удо-
волствие сме прочитали хубавитѣ статии, ко-
ито, често се явяватъ въ в. „Прогресъ“. Въ
послѣдния 13-й брой отъ сжщия вѣстникъ е
помѣстена една статия подъ въпросителното
заглавие: „пенсия или законъ за чиновници-
тѣ?“. Писачътъ на тѣзи статия, г-нъ *Срѣб-
ровъ*, на пълно сподѣля нашето мнѣние, от-
носително тия два закона — пенсия и еми-
ратура. Вмѣсто такива закони г-нъ Срѣбровъ
казва: „За да се подобри положението на чи-
новника въ материално и нравстенно отно-
шение, отъ една страна и да може веднѣжъ
за винаги народътъ да има полза и защита
отъ тия, за които той дава и послѣдната си

пара, отъ друга страна, — необходимо е, на-
лѣжащо е, изработването на единъ новъ
законъ. Чрѣзъ него, ний мислимъ, да се про-
каратъ двѣ нѣща: първо, да се уеигури чи-
новника отъ всѣкакви произволи и посѣга-
телства отъ страна на когото и да било и
второ, да се нареди единъ строгъ цензъ, кой-
то да опрѣдѣля кой за каква работа би трѣб-
вало да се назначава и да отговаря на длѣж-
ността, която сж му повѣрили. По този на-
чинъ чиновника, като нѣма да се страхува,
че безъ причина и само по кефѣтъ на голѣ-
мецѣтъ му или нѣкое влиятелно лице единъ
денъ можѣтъ да го хвърлятъ на улицата гл-
денъ, съ жена и нѣколко дѣца, за да се на-
стани на мѣстото му нѣкой невѣжа роднина
на горнитѣ или пъкъ заслужилъ „патриотъ“,
— ще се прѣдаде на мирнитѣ си занятия, ще
сегрижи съ спокойно сърдце да попѣлни поз-
нанията си, за да бѣде по-полезенъ, и ще ис-
пълнява съ точностъ безпристрастно обязан-
ноститѣ си».

* * *

„Народенъ Сговоръ“ брой 1-й и 2-й. Ний
винѣги сме били защитници и насърчителни
на науката, на ползотворнитѣ и наравствен-
но-хуминнитѣ идеи, основани на Евангелието
и разсѣдка. При това и винаги сме били
жестоки изобличители на тия доктрини и
фалшиви идеи, които почиватъ на гнили уче-
ния и прѣдвѣщаватъ развратъ между чело-
вѣчеството. Справедливо е казалъ единъ аме-
рикански пжтешественникъ за насъ, че ний сме
народъ лакомъ за идеи и идеали, и съ това
лакомство много гнили и фалшиви идеи, ко-
ито се проповѣдватъ въ Западъ, ний ставаме
жешки поклонници. На кѣсо казана у насъ
каквито и да били идеи се възприематъ отъ
осѣщанията, които възникватъ отъ произвѣ-
жда въ челоуѣка безъ обаче да взема учас-
тие разума и тегли заключенията за възмо-
жността или фалшивостта на тия идеи. По
тѣзи именно причина у насъ идеитѣ немо-
гѣтъ да вържатъ коренъ. А пъкъ, ако по-
гледнемъ идеалистическото движение въ Фран-
ция, Германия и други такива цивилизовани
държави, то тамъ ще видимъ, че каквато и
да била идея за да се приеме и явѣтъ по-
държатели, то ще трѣбва да се прѣцеди до-
брѣ чрѣзъ челоуѣческия разумъ и тогизъ да
я поддържатъ. Защото, доказано е, че каква-
то и да била идея, за да се проповѣдва, прѣ-
ди всичко ще трѣбва да се съобразява съ

традициитѣ на народа, негивото възпитание,
образование, индустрията, почвата, произво-
дителността и пр. пр. — Обаче новия нашъ
Софийски събратъ, който развѣ знамето си
«Народенъ Сговоръ» дивиза на което е:
„Новъ животъ — братство, равенство и без-
условна свобода“, много е прѣбързалъ, ма-
каръ тѣзи идея на пѣлно и да поддържа
и при едни по-добри обстоятелства, когато
нашия народъ се избави отъ вътрѣшнитѣ
партизански страсти, когато се поокончатъ и
почне да разсѣждава по-здраво, когато него-
витѣ прави се поомегчѣтъ, морализиратъ, то-
гава и ний ще развѣмъ новото наше знаме,
което за сега пазимъ въ секретъ, защото ако
прибѣрзаме ще бѣде безполѣзно и справед-
ливо ще ни обвинятъ нѣкои, че сме утопис-
ти. Но както и да е, веднѣжъ знамето раз-
вѣяно въ Столицата, длѣжностъ е, тамошната
интелегенция, която е цвѣтътъ на цѣлата
българска интелегенция, ще се присѣди-
ни около него, та дано, ако не друго, да се
явѣтъ послѣдователи, които да распростра-
няватъ, братство, равенство и свобода между
населението. Справедливо признава нашия
събратъ, че за да се въдвори между народа
ни „братство, равенство и свобода“, трѣбва
да има народенъ сговоръ, т. е. любовъ меж-
ду силнитѣ и слабитѣ, между народната ма-
сса и привилегированитѣ съсловия (военното,
чиновническото, търговското и духовното).
За това трѣбва повече внимание да се обрѣ-
ща на привилегированитѣ съсловия, които
прѣдставляватъ българската интелегенция, а
не на народната масса. Гдѣто има сговоръ,
тамъ има животъ и напредѣкъ, казва една
народна философия, за това ние отъ сърдцѣ
желаемъ да чуемъ и отъ другитѣ наши
събратия тѣзи хубави думи, за които народа
ни е зейналъ отдавна още да чуе,

* * *

Въ II-та книжка отъ сп. „Дѣло“ срѣ-
щаме една малка статийка — „Бюджетътъ и
финансовото положение“, — писана отъ г.
Ю. Иванова, който искава мнѣние, щото при
внесение за гласуване бюджетно-проекта въ
Камарата да бѣде придруженъ и съ едно из-
ложение, както това е било прѣзъ 1883 годи-
на. И наистина за да може да се узнае какъ
стои финансовото положение на една страна,
какви сж желанията на правителството и не-
говата программа, то отъ такова едно подроб-
но изложение за прихода и расхода на бюд-

житъ, като особенъ прѣдмѣтъ. На послѣдѣкъ се на-
мѣри за нужно да се въведе политическата еко-
номия, като особенъ прѣдмѣтъ само въ Свищовското
Търговско училище, подиръ въ Софийското Више
училище и прѣзъ тѣзи година въ Плевенското Зе-
мледѣлческо училище.

А прѣди нѣколко години, политическата иконо-
мия се прѣподаваше почти въ всичкитѣ гимназии въ
Княжеството, но подиръ я отхвърлиха по курпоз-
ната причина, че съ прѣподаване на тѣзи тол-
козъ полезна и важна наука щѣло да се появи со-
циализма у насъ! Това доказва нашето невежество
относяние къмъ науката, което ни дава поводъ
до се съмняваме, че още за дълго време този прѣ-
дмѣтъ ще липсва отъ програмитѣ на нашитѣ гим-
назии, ако, разбира се, не погледнемъ по-сериозно
къмъ нея.

Понеже политико-икономическата наука, спо-
рѣдъ както е призната отъ много учени, съставля-
ва главния двигателъ за повдигане на една дър-
жава въ икономическо, индустриално и научно от-
ношение, и като имаме прѣдъ видъ, че у насъ по-
чти никакви специални политико-икономически съчи-
нения не сж издадени (съ изключение на Пранчо-

жето-проекта би се исчерпила голѣма полза
и въ сѣщето врѣме би ползувалъ и самото
Народ. Прѣдставителство при гласуването
му, а още повече ако бюджетно-проекта, при-
друженъ съ такова едно изложение се при-
готвѣше половина година по-рано до внесе-
нието му въ Камарата и се прѣдоставяше на
журналистиката за изучаване, тогизъ ще мо-
же да бѣде равновѣсенъ и стѣкменъ споредъ
приходитѣ на държавицата ни.

* * *

— „Сигналъ“. Нашия Руссенски съ-
братъ, който отъ началото излѣзе съ една
доста прѣкрасна программа, върху която смѣ-
таше да гради освѣтъ нова радикална пар-
тия, но и подобрене икономическото поло-
жение на държавицата ни, която е потънала
въ дългове, той, като, че ли се е отклонилъ
малко нѣщо отъ прѣдначертанието си, като
е оставилъ на страна прѣдстоящитѣ иконо-
мически въпроси, които най-много трѣбва да
интересуватъ независимата журналистика. Се-
га е врѣмето да се разискватъ такива иконо-
мически въпроси, понеже бюджетно-проекта
прѣзъ тѣзи дни ще се внесе въ Камарата за
гласуване.

* * *

„Черно Море“. А пъкъ Варненския съ-
братъ счелъ за нужно и намъ да поклѣвне,
защото сме казали, че за да вирѣятъ дру-
жествата у насъ, доста ще спомогнатъ и чи-
новницитѣ, ако се прѣмахнатъ разнитѣ у-
дрѣжки. Този събратъ казва, че другѣдѣ
билъ ключѣтъ за да вирѣятъ дружествата,
безъ обаче да ни обади, кой и кѣдѣ е този
ключъ. Но въ всѣки случай намъ ще бѣде
драго, ако уважаемата редакция на в. „Чер-
но Море“ стори малко трудъ и разрѣши то-
зи въпросъ, именно какъ можѣтъ да вирѣятъ
нашитѣ дружества?

Намъ твърдѣ ни се вѣрва, че сега като
се унищожки закона за емериталната касса,
мнозина чиновници ще иматъ възможностъ да
се запишатъ като акционери на нѣкои дру-
жества. И прѣдставете си Г-нъ Бобчевски,
че петъ хиляди чиновници си купиха по ед-
на акция, отъ 200 лева, събрана тѣзи сума
не съставлява ли единъ капиталъ, който мо-
же да принесе добра печалба на всѣки единъ
членъ и да улѣснява въ известни случаи и
населението и дору на самото правителство?

~~~~~

ПОДЛИСТНИКЪ

Историческото развитие на политическата икономия.

(очеркъ)

отъ

Н. Д. Ковачевъ.

Отъ нѣколко години насамъ въ нашата преса
често пѣти се повдигахъ въпросѣтъ относително
политики - економическата наука; много пѣти се раз-
глѣдваха свърѣмненни въпроси съ икономически ха-
рактеръ, каквито сж надлежачи за една колтурна
страна, каквато е нашата, гдѣто индустрията се
намира още въ своя зачатѣкъ, но често пѣти таки-
вато въпроси се разискваха прѣзъ купъ - за грошъ.
Като имаме прѣдъ видъ обстоятелството, че у насъ
вмѣсто да се обърне по-голѣмо внимание върху за-
познаванетоъ съ политико икономически познания,
то напротивъ ний се отнасяме твърдѣ небрѣжно
къмъ това учение, макаръ и да се изсказваха се-
гисъ тогисъ и мнѣния изъ нашата журналистика за
въвежданѣто на политическата икономия въ Гимна-

вата и тѣзи на Черновѣждовъ, които сж съвсѣмъ
кратки), и като знаемъ че и въ нашата журналис-
тика почти нищо не се е писвало въ научно отно-
шение и нагледно запознаване по тоя толкозъ ва-
женъ и насѣщенъ прѣдмѣтъ, то ний за да дадемъ
едно бегливо понятие за развитието и значението
на политическата икономия, счетохме за нужно
да запознаемъ читателитѣ си въ кратце, именно:
какъ и кога се е развила политическата економия.

* * *

Почвата, производителността, расхода и при-
хода на селското и градското стопанство и на цѣ-
лата съвокупностъ съставлява прѣдмѣтътъ на поли-
тическата икономия. Тя изуча условията на отдѣл-
нитѣ стопанства на една държава, вслѣдствие отъ
което образува цѣлото народно стопанство, което
подиръ си води хиляди други отдѣлни науки и вър-
ху което се гради индустрията, търговията и до-
ходитѣ на държавитѣ.

Политическата страна на челоуѣческитѣ дѣй-
ствия, които употребяватъ материалнитѣ потребно-
сти, се третиратъ не само отъ политическата ико-
номия, но и отъ цѣлъ рѣдъ други науки съ иконо-
мически характеръ.

ИСТОРИЯ

— **Плѣвненската болѣст.** Известно е вече на читателитѣ ни за новата Плѣвненска епидемическа болѣст, която отъ 2 — 3 мѣсеца силно захвана да върлува тукъ. Спорѣдъ прогностиката на нѣкои отъ медицинѣ, причината на тѣзи епидемии е — хубавитѣ тѣзи-годишни Плѣвненски вина. Не минава вечеръ безъ да се случатъ скандали. Така напримѣръ: прѣзъ минхлата недѣля въ хотелъ „България“ имаше скандалъ съ шапки — читатели ще се сѣти. . . — На 21-й м. м. въ сѣщото мѣсто имаше скандалъ между цивили — интелегенцията го рѣчи — гдѣто една отъ пѣвачкитѣ бѣ алѣ ударена на гърдитѣ, която се намираше въ несвѣст. Такива произшествия ни съобщаватъ и отъ околнитѣ села. До колѣ, Господи, тѣзи азиатщина у насъ? Справедливо е казалъ единъ нашъ Министръ, че за българина не е нужна таквази свобода. . .

Русската преса. Както е известно на читателитѣ ни, че разбѣненитѣ телеграми между нашия дворецъ, съ руския, по случай смъртта на Императора Александра III-й, европейския печатъ даде благоприятни размисленія за Княжеството ни относително този актъ. Обаче руската преса не прѣстава да раздражнява и да заблуждава европейския миръ, съ своето подло повѣдение. Почти цѣлата официозна руска преса така се е наежила противъ Княжеството ни, щото се мачи какъ и какъ „Принцъ Фердинандъ“ да бѣде изгоненъ. Това повѣдение на руския печатъ ще накара неволно България да влѣзе пакъ въ такъвъ конфликтъ съ русия, какъто бѣше прѣзъ тиранията, която ще има право подиръ да ни се присмива и печели привърженици. Тукъ се изисква сега вниманието отъ нашето правителство. . .

Народенъ Сговоръ. вѣстникъ за новъ животъ: е почнѣлъ да излиза въ Ст. София, подъ редакцията на г-нъ *К. Домазетовъ*. Ние отъ все сърдцѣ поздравяваме новия си събратъ съ добъръ успѣхъ и честна бора. Съ извинение, ще забѣлжимъ само това, че изобилието на чуждитѣ думи и своеобразното правописание на редактора му, не ни направи добро впечатление.

— **Митингъ въ София.** На 20-й м. м. Македонскитѣ българи въ София се събраха на митингъ, гдѣто взеха рѣшение да молятъ правителството да ходатайствува прѣдъ Великитѣ Сили за подобрѣние положението на Македония, чрѣзъ автономно управление. Искане ни се да върваме, че правителството ни ще уважи молбата на Македонцитѣ и съгласно Берлинския договоръ нашата съюзница ще уважи тѣзи молба.

— **Улична расправа.** Нѣкои отъ Софийскитѣ работници, на 20-й м. м. нападнѣли срѣдъ улицата извѣстния печатаръ Янко С. Ковачева, на когото пукнѣли главата и му скъсали цилиндра. Причината на това била, защото не платилъ на работницитѣ си за три мѣсеци заплатата. Като съобщаваме това, ние се възмущаваме отъ дѣното на душата си за тѣзи недостойна постѣпка, която показва на каква степенъ се намира въспитанието на нашия народъ, защото саморасправата и побойтѣ у насъ сѣ останѣли обикновени явления.

ИЗЪ ДОПИСКИТѢ НИ

Отъ освобождението ни насамъ нашия народъ не прѣдпочита друга никаква работа, освѣнъ чиновничеството. Ако хвърлимъ единъ бѣглъ погледъ върху нашето занаятчийство, нашата търговия, то ний ще забѣлжимъ, че тя стои много по-ниско отъ всѣка друга държава. Защо това е така? — Защото нашето младо поколение ламти на чиновничество, глѣда като какъ да може да постѣпи на нѣкаква плащана държавна служба. Даже има и много, които сѣ напустнали занаята си и сѣ прибѣгнѣли къмъ разни държавни и общественни служби.

Нашето правителство е основало още отъ по-рано техническо училище въ с. Княжево, Земледѣлчески училища въ с. Садово, Руссе и напоследъкъ въ г. Плѣвнѣ. Тѣзи училища бѣха прѣдначинени исклучително за млади сили за да придобиятъ извѣстни познания, както по желѣзарството, тъкарството, стѣкларството така и въ земледѣлческитѣ училища, по винарството, земледѣлието, скотовѣдството и др.

Нашитѣ младежи слѣдъ като свършатъ курса на тия училища, да-ли се посвѣтватъ на специалността си? — Прочее твърдѣ сѣ малко!

Много ученици има, които сѣ свършили 2-й курсъ въ техническото или земледѣлческитѣ училища и сѣ постѣпвали, — гдѣ мислитѣ? Въ военното училище. Други, обаче, слѣдъ като сѣ свършвали пълний курсъ на земледѣлческитѣ училища станали учители по селата въ основнитѣ училища.

Тѣзи е единичката причина, за гдѣто нашитѣ занаяти, нашата търговия сѣ отпадна-ли до най-ниска степенъ (!?р.)

Прѣзъ тѣзи година се подигна въпросъ въ Министерството на Търговията и Земледѣлието за да се прѣмахнатъ всичкитѣ прѣдмети, въ технич. училище, като Бѣлг. Языкъ, Химия и др., а само да остане да се занимаватъ ученицитѣ практически. Това именно накара нѣколко десетки ученици да напустнатъ това заведение и да ходатъ по улицитѣ безъ никаква работа. Но нашитѣ младежи въ този случай сѣ тѣзи си постѣпка излиза, че тѣ сѣ съвсемъ неразсѣдливи. Тѣ искатъ да слѣдватъ по желѣзарството, а да излѣзатъ свѣщенници или офицери, както и тѣзи, които слѣдватъ въ земледѣлческитѣ учи-

лища да излизатъ отъ училище Доктори по правото.

До като нашето върховно правителство не се съземе съ добръ урѣжданieto на тия училища, то ние ще имаме Технически и Земледѣлчески училища само за украшение, а за нищо друго. До тогава и нашата индустрия ще си както и сега.

С. И. Градинаровъ

* * *

Руссе. Г-не Редакторе! Вий натяквате въ вѣстникътъ си, за намаление на чиновничеството ни. Макарь и да имате до нейде право, понеже нашата демократическа държава трѣбва да бѣде далечъ отъ бюрократизма, но това може да бѣде само при такива обстоятелства, ако страната ни се направи на една чисто индустриална държава, по което справедливо бѣлѣжехте въ миналия брой на вѣстника Ви. А за да се постигне това, то длѣжностъ е на правителството, по какъвъ и да е начинъ да се загрижи и повдигне държавата ни въ индустриално и икономическо отношение. — Върватъ ли Вие, г-не редакторе, че нашия градъ въ търговско отношение е испадналъ тѣй ниско, щото и самитѣ търговци се чудятъ какво да правятъ. Много справедливо бичувате нашитѣ вѣстникари за гдѣто не обръщатъ внимание върху тѣзи застрашаваща опасностъ, която скоро ще се отрази и въ държавния организъмъ, ако разбира се, не се спрѣварди злото.

* * *

Банкеринъ.

Ямболъ. Г-не редакторе! Драго ни е да Ви съобщитѣ, че тукашнитѣ търговци и занаятчий захванаха да се посѣбуждатъ. Често се събиратъ на събрания въ които обсѣждатъ какъ и какъ да се постѣпи за повдигане занаятитѣ и търговията. Тѣзи дни ще се испрати заявление до прѣдсѣдателя на Камарата за прескарване охранителната митническа тарифа.

* * *

Нѣколко търговци.

Велесъ. Г-не редакторе! — Тукъ дойдохъ по частни работи, гдѣто отъ нѣколко мѣсеци обикалямъ тѣзи злочеста страна — Македония, която я оплаквахте въ прѣдишнитѣ си броеве. Но какъ да Ви опиша ужаситѣ, които имахъ случая да видя въ тѣзи окайна земя? Клѣтия тукашенъ българинъ не стига, че го мѣчатъ турцитѣ, но и фанариотитѣ не малко пакости имъ причиняватъ прѣдъ властитѣ, съ своитѣ шпионлуци. Прѣди нѣколко недѣли въ Велесъ, по доносничеството на тукашнитѣ гърци, нѣколко селяни които идва-

Политическата икономия като наука въ правата смисълъ на думата се е появила около половината на XVIII столѣтие. Най-раннитѣ систематически съчинения, които прѣдставляватъ социални изслѣдвания се отнасятъ къмъ края на XVI вѣкъ. А въ епохата на *Платона* и *Аристотеля* (древни гени), които сѣ създатели на купъ господарствени теории, каквито сѣ течение на врѣмето се въодушевлявали най-великитѣ политически умове въ разнитѣ страни и народи не сѣ създали никакви науки въ областта на политическата икономия, защото отличителната черта на тогавашния стопански строй, който е господствувалъ въ античнитѣ врѣмена е билъ приобладанъ, на тѣй нарѣченото натурално стопанство.

Въ дръвна Гърция е господствувалъ домашния способъ на производството не само за употребяемитѣ прѣдмети, но и за всичко, отъ което се нуждае човекъ. Въ нѣкои мѣста на *Омировитѣ* съчинения, срѣщаме, че женитѣ тѣчали и приготвявали платове и всички прѣдмети необходими за домашна потребба. Тогавашното стопанство въ Гърция е било приблизително като нашето селско стопанство, особено като Родопскитѣ Каракачени, които повечето отъ домашнитѣ си потреби ги изработватъ сами въ къщи.

Този видъ стопанска организация се забѣлжава и въ римската история и то не само въ епохата на царетѣ, но и въ първитѣ — на републиката. При това, дръвната история доказва още, че самъ диктатора на могъществения Римъ е обработвалъ земята.

Въ по-къснитѣ исторически епохи на дръвнитѣ държави се появили развити икономически отношения, които сѣ имали размѣняемъ характеръ; то отъ начало тѣзи размѣняеми отношения сѣ възникнѣли само въ малко мѣста на страната и се прѣдизвиквали отъ чисто мѣстни условия. Въ Гърция такива мѣста за размѣнение сѣ били градоветѣ: Елина, Коринтъ, посетнѣ и Атина.

Видѣтъ на тия размѣняеми прѣдмети сѣ били раскошни, като: хубави копринени платове, кожи, сукна и т. н. Тѣзи размѣняеми стоки, съставлявали не многочисленни стопански занятия, които се произвеждали отъ работницитѣ. Тѣзи последнитѣ сѣ съставлявали главния прѣобладающъ елементъ.

Понеже идеята на ученитѣ отъ сръднитѣ вѣкове е билъ върху анализа на богословскитѣ въпроси, то и за това съвсѣмъ малко внимание сѣ обръщали за създаването на икономически теории, както това бѣше и у насъ прѣди освобождението ни. И тогаваш-

нитѣ прѣдмети се състояли само отъ рѣдкитѣ кожи, аромати и скъпи одежди, които се прѣнасяли отъ Истокъ. Слѣдъ паданieto на Римъ общественния животъ е останѣлъ твърдѣ назатъ, тѣй щото не е могло и да се помисли за създаване и развитие на стопанства и търговия, още повече, че и съобщението е били въ голѣмъ отпаданъ. Макарь, че Римлянитѣ въ последнитѣ врѣмена на своето владичество въ западна Европа да сѣ полагали голѣми старания за съобщението на народитѣ, които наслѣдиха римлянитѣ захвърлили пѣтищата за съобщенията. Тия феодални владѣлци нарочно разваляли знаменититѣ пѣтища и мостове, които сѣ оставили и голѣми спомѣни на стврѣменното челоуѣчество, — каквито сѣ напр. Гробищата въ София, пѣтищата край Самоковско, мостоветѣ на р. „Струма“ и проч.; — Това разваляние на съобщението и построяване на тѣхно мѣсто бараки, се е правило съ цѣлъ за да сѣбиратъ мита отъ проходящитѣ.

И тѣй размѣнното стопанство, което отъ всичко повече зависи отъ ученieto на икономическитѣ въпроси, въ това врѣме било още по-малко развито и отъ античнитѣ (дрѣвнитѣ) епохи. — (Слѣдва)

4284

ха отъ село Лисиче да се оплачатъ на каймакминътъ отъ наемачътъ на десеткътъ, който вършилъ различни произволи надъ българитъ, тутакси тия селяни — българи ги нападнатъ нѣколко турци и ги застрѣляха. Причинитъ не можѣхъ да се науча, но била пустината интрижка отъ нѣколко гърци, която причинила този гнѣтъ. Ами само това ли е? — О, какви варварски нѣща се вършатъ тукъ, които не се чуватъ нигдѣ, защото тукашнитъ вѣстници немогѣтъ да съобщаватъ такива работи.

* *

Единъ пътникъ.

Свищовъ. Г-не Редакторе! И ний тукъ останѣхме крайно задоволни отъ появяването на Вашия в. „Недѣля“. Ако слѣдва прѣд-назначената си цѣль и ни занимава съ такива интересни статии, каквито сѣ въ двата из-лѣзли броя, то заслужва поддръжка. Желая Ви успѣхъ.

Д. Пенновъ.

ДОМАКИНСТВО.

1. Кокошата пипна. Въ нашенко тази болѣсть доста често се срѣща и прави значителни пакости по домашнитъ птици, особено по кокошкитъ. Простолюднето лѣкува пипката, като откъсва коравото връхче на языкътъ на болната кокошка и послѣ нѣкои натриватъ языка съ чесновъ лукъ. Такова лѣкуване не е никакъ на мѣстото си и не се оправдава отъ науката. Самата операция за късане връхчътъ на языкътъ е доста варварска. Ето какъ най-добрѣ може да се лѣкува кокошата пипка: Взематъ се до 20 сантиграмма калияноклоридна солъ (Kalium Chlorium) отъ аптеката, растопяватъ се въ една лъжица топла вода и се остава да истине. Слѣдъ това съ едно перце намокрено въ течността натрива се языкътъ и вътрѣшността на човката на всѣка болна кокошка. Добрѣ е подиръ това да се остави кокошката запряна въ чистъ кафезъ и да ѣе даде да пие вода, която съдържа около 1 драмъ кезабъ въ една ока вода. Достатъчно е да се намаже два пѣти всѣка болна кокошка, за да оздравѣе.

2. Какъ може да се запази косматий дивечъ? За тази цѣль убития дивечъ (заякъ, лисица и пр.) се турга въ единъ сандѣкъ, гдѣто има зърнести храни (жито или овесъ), посипва се добрѣ съ нея, догдѣто съвсѣмъ се закрие и по този начинъ дивечътъ може да стои дълго врѣме безъ да се вмирише.

3. Какъ се запазватъ лимонитъ? Лимонитъ се развалятъ щомъ се оставатъ на дѣйствието на влагата. За да се запазятъ въ добро състояние, така се постѣпва съ лимонитъ: Взема се прѣсѣянъ пѣсѣкъ и се добрѣ изсушава на огнѣтъ. Съ него посипва дѣното на едно сандѣче до 4—5 прѣста дебелина. Слѣдъ това вътѣкой лимонъ се обвива въ книга и се набучва съ дѣното на горѣ въ пѣсѣкътъ, но по такъвъ начинъ, щото да се не допиратъ единъ до другъ лимонитъ. Върху този рѣдъ лимони, посипва се още единъ дебелъ насипъ отъ пѣсѣка и пакъ по сѣщия начинъ се наръждатъ лимонитъ.

4. Запазване на цвѣтата. Много рѣдко се случва, щото цвѣти за да отраятъ повече отъ 2—3 дена, като сѣ потопени въ чиста вода, даже и когато тя се промѣнява всѣкой день. Ето какъ трѣбва да се постѣпи за да се запазятъ цвѣтата по-дълго врѣме. Щомъ захванатъ да вѣхнатъ, потапятъ се до половината на стрѣчето въ горѣща вода и се оставатъ тамъ догдѣ истине водата. Съ истиването на водата, цвѣтето постѣпно добива първата си веселостъ. Слѣдъ това, отрѣзва се съ ножици тази частъ отъ стрѣкътъ, която е киснала въ горѣщата вода и цвѣтето се потапя въ прѣстна студена вода. Този способъ най-добрѣ запазва цвѣтати отъ родѣтъ на зюмбюлтъ и лалето, но почти

е безъ дѣйствие за цвѣти съ дървести или полудървести стрѣкове. И по другъ начинъ може да се продължи за нѣколко дена живота на цвѣтето. Този способъ се състои въ това, да се потопи цвѣтето въ вода, гдѣто има начуканъ кюмюръ.

5. Какъ се припѣтствова на барбоа да кълне? Мѣстото, гдѣто ще се остави барбоа прѣдварително се посипва съ счуканъ кюмюръ. Като се натрунатъ картофитъ на ново се посипватъ съ сѣщия прахъ и по този простъ способъ тѣ не само, че не кълнатъ, но и се запазватъ отъ разваляние за доста дълго врѣме.

6. Запазване на зелето. Зелето може да се запази отъ замръзване и разваляние каго се наръди съ главата надолу върху една подложка отъ прѣчки и се посипе съ слама. По този начинъ зелкитъ, като не се допиратъ до голата земя, не можатъ да се намокрятъ отъ дъждѣтъ или снѣгѣтъ, които се попиватъ отъ прѣчкитъ.

7. Какъ се готви заякъ на яхния (?) ? Заякътъ се остава да прѣстои 4—5 дена. Когато ще се готви, той се одира чистичко, като се събира всичката кръвъ, която истече изъ него. Слѣдъ това се истърбушова и очиства добрѣ, а горний дробъ се туря въ сѣдѣтъ при кръвта. За такава яхния се готви само прѣдницата на заякътъ, а задницата му се яде печена най-често. Плънкитъ се разрѣзватъ по на двѣ, останалитъ части на 3—4, а главата се расчупва на половина. Не бива да се хвърля мозѣкътъ, защото той дава приятна миризма на ястието.

Въ тиганѣтъ се наръзватъ нѣколко парчета свинска хастъ и масло. Догдѣ се растопи мастѣта, наръзватъ се двѣ глави червенъ лукъ и се обѣлватъ 2—3 глави чесновъ лукъ. Лукътъ заедно съ наръзания заякъ се тургатъ въ тиганя. Щомъ се запържи мѣсото, туря се една лъжица брашно, ка-върдисва се малко и веднага се полива съ червено вино и вода или буйнъ по равни части и се туря солъ, пиперъ и миризми. Подиръ три часа врѣние на слабъ огнѣтъ, заякътъ е вече готовъ. Прѣди да се сипе, черний дробъ се наръзва на ситно, смѣсва се съ кръвта и всичко се разбърква въ оцетъ. Това е салцата на яхнията. Като се сипва гозбата, полива се съ салцата. За печенъ заякъ сѣщата салца е потрѣбна, но само тя трѣбва тогава да е прѣцедена.

Гастрономовъ.

ВѢСТИ ИЗЪ НАУЧНИЙ СВѢТЪ.

Развъждане камилски птици въ Калифорния. Перата на камилската птица никога не сѣ излизали и въротно че и слѣдъ дълго врѣме нѣма да излизатъ изъ модата, като най-изящно украшение за накити на главитъ. — Дълго врѣме камилскитъ птици се вѣдили изъ нажеженитъ пустини на сѣрѣдня Африка. Но послѣ угадили, че при такава непосредствена експлоатация на природнитъ богатства, безъ милостъ ще истребѣтъ тѣзи драгоцѣнни птици. Тогасъ имъ дошло на умъ — да развъждатъ камилски птици, така както се развъждатъ по насъ кокошкитъ, патици и други домашни птици и да събиратъ отъ тѣхъ перата, така както се събира вълната отъ овцетъ. Най-напрѣдъ сѣ развъждали камилски птици въ Южна Африка и твърдѣ сполучливо; и у тѣхъ намѣрили подражатели и въ Америка.

Единъ стопанинъ *Каустонъ* въ Калифорния купилъ нѣколко камилски птици въ 1882 год. и ги въдворилъ, въ територията, *Лосъ-Анжелесъ*.

Каустонъ отъ една женска и двѣ мъжки получавалъ 18 пилета въ годината. Расчиталъ щото такава наплодяване обричало му не малка облага, той прѣвелъ частъ отъ тѣхъ въ другъ видъ, по този начинъ турналъ основа за развъждане камилски птици въ Америка.

Количеството на златото и среброто въ монети.

Въ цѣлия свѣтъ, по особено изброяване отъ главния ковчежникъ на Съединенитъ Щати, достигъ: златото, 17 милиарда 913.025.000 франка и среброто — 20 милиарда 213.500.000 франка. Русия заема, милиардъ 250 милиона злато и 300 милиона сребро.

Корреспонденция на в. „Недѣля“.

Г-ну Ю. Я. Кантарджиеву. Тукъ. Вашия прѣводенъ трудъ ще се обнародва съ благодарностъ, ако испратите и продължението, безъ което редакцията не може да го обнародва.

Г-нъ Агрономовъ. Тукъ. Крайно Ви благодаримъ за испратената статийка, помѣстена въ настоящий номеръ на вѣстника Вѣрваме, че ще продължавате да ни пращате такива статийки.

Г-ну П. Т. Варна. Вашия трудець поврѣщае. Единъ свѣтъ. научете първенъ граматиката и правилата за пишение и тогава се занимавайте съ литературата.

Г-ну Ц. С-ву. Пловдивъ. Ний благодаримъ Ви за добритъ чувства, които искавате въ писмото си за в. „Недѣля“, но дописката Ви не можемъ да я публикуваме, защото въ нея се нападатъ такива личности, които сѣ заслужили на отечесвото ни, независимо и отъ това нашия вѣстникъ е далечъ отъ партизански страсти и нападения на личности.

Г-ну Д-ру Х-ву. София. Медицинския отдѣлъ въ вѣстникѣтъ ни се списва отъ самия редакторъ, както и другъ тѣ статии, които нѣматъ подписъ. Съ удоволствие ще помѣстиме статийкитъ Ви по Вашата специалностъ. Впрочемъ испращайте.

Дружество „Зора“ Руссе. Не можемъ да удовлетвори мѣлата Ви. Вашето дружество като благотворително което служи за просвѣта търси помощъ отъ тѣзи, които сѣщето проявяватъ, безъ да имъ се помага отъ нѣкъдѣ. Нашия вѣстникъ нѣма никакви помощи, а главната си поддръжка расчита на добрата воля на абонатитъ си и дружествата, каквото е Вашето.

Г-ну Градинареву. Тукъ. Извлѣчение отъ Вашата дописка даваме мѣсто въ настоящия номеръ отъ вѣстникѣтъ ни. Другитъ Ви „бѣлѣжки“ не заслужаватъ внимание.

ЗА ЗНАНИЕ.

Умоляватъ се тия господа, които не желаятъ да получаватъ вѣстникѣтъ ни, да бждѣтъ така добри и ни възвѣрнатъ полученитъ до сега номера, защото сѣ потрѣбни. Въ противенъ случай, ще ги считаме за редовни абонати, като се основаваме на тѣхната честностъ че ще ни испратятъ незабавно прѣдплатата за вѣстника.

Администрацията.

РАЗГЛАСА.

Редакцията на в. „Недѣля“ има нужда отъ единъ писецъ. За споразумѣние заинтересованитъ можѣтъ да се отнесѣтъ до печатницата на г. Д. П. Бакърджиевъ, въ Пльвенъ.

ИЗВѢСТИЕ.

По независящи отъ мене причини, прѣстанахъ вече да бжда съдружникъ съ Илия П. Манавъевъ, и нато явявамъ на моитъ приятели и клиенти, че се съдружихъ съ Г-на Д. П. Бакърджиевъ, моля ги, да ме посѣщаватъ съ порѣжкитъ си, както и по-рано, на които крайно ще оставамъ благодаренъ.

Съ почитание: Илия Рачевъ [печатаръ].
г. Пльвенъ.